

Колабораційна діяльність, як нова норма Кримінального кодексу України: поняття, причини виникнення та боротьба*

Повномасштабне втручання російських військ на територію незалежної України спровокувало не лише воєнні дії, які відбуваються з 24 лютого 2022 року та, на жаль, по сьогоднішній день, а й створення нових воєнних злочинів що відбуваються у внутрішній системі нашої країни. За приклад таких злочинів можна взяти колабораційну діяльність, даний термін слід розуміти як активну співпрацю з окупаційною владою нашкоду інтересам своєї держави, а також офіційне підтримання країни-агресора. В свою чергу, колаборант – це особа, яка займається колабораційною діяльністю. Дане поняття набуло особливої актуальності після повномасштабного вторгнення росії в 2022 році. Загальною метою колабораційної діяльності є завдання значної шкоди державному суверенітету, територіальній цілісності та безпеці країни [1, с. 3]. Таким чином, колабораційна діяльність – це зрада-співпраця громадян з країною-агресором, підтримання окупаційної влади, що полягає у виконанні через різноманітні дії у військовій, економічній, політичній, інформаційній та інших сферах життєдіяльності.

Кримінальний кодекс України з приводу даного питання доповнений статтею 111-1 згідно із Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність». Верховна Рада України постановляє внести зміни до Кримінального кодексу України та доповнити його статтею 111-1 КК [2].

Стаття 111-1 КК чітко регламентує види колабораційної діяльності та відповідальність, яку понесе причетна особа до цього. Отож, публічне заперечення громадянином України здійснення збройної агресії проти України, встановлення та утвердження тимчасової окупації частини території України або публічні заклики громадянином України до підтримки рішень та/або дій держави-агресора, збройних формувань та/або окупаційної адміністрації держави-агресора, до співпраці з державою-агресором, збройними формуваннями та/або окупаційною адміністрацією держави-агресора, до невизнання поширення державного суверенітету України на тимчасово окуповані території України (ч. 1 ст. 111-1 КК) [3].

Наступним етапом для розуміння поняття «колабораційна діяльність» слід розглянути причини виникнення даного явища. Звернемо увагу на два головних факти:

- історичний досвід, оскільки України неодноразово стикалася з питанням окупації через її розташування між країнами-ініціаторами воєнних дій, тому питання колабораційної діяльності піднімалося й раніше але не мало коректного визначення;

---

* Науковий керівник - *Сергій Ісланкін*, старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін Дніпровського державного університету внутрішніх справ

- недостатнє правове регулювання, до 2022 року не існувало чітке законодавче закріплення відповідальності щодо цього [1, с. 6].

Звертаючи увагу на вищевикладене, слід зрозуміти яким чином законодавець пропонує боротися з колабораційної діяльністю, для цього детальніше проаналізуємо статті 111-1 КК. У ч. 2 та ч. 5 ст. 111-1 КК відповідальність передбачена для тих, хто добровільно займатиме посади у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора [1, с. 19]. Також у ч. 3 ст. 111-1 КК встановлено відповідальність за вчинення дій, спрямованих на впровадження стандартів освіти держави агресора в закладах освіти. Відповідальність за ч. 4 ст. 111-1 КК настає за так звану економічну співпрацю з ворогом у вигляді передачі матеріальних ресурсів незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та (або) збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора, та (або) провадження господарської діяльності у взаємодії з державою агресором, незаконними органами влади, створеними на тимчасово окупованій території [1, с. 20]. Частини 5 та 7 ст. 111-1 КК стосуються добровільного зайняття громадянином України посади, яка допомагає здійснювати колабораційну діяльність. Так, ч. 6 ст. 111-1 КК, стосується організація та проведення заходів політичного характеру, здійснення інформаційної діяльності у співпраці з державою-агресором та/або його окупаційною адміністрацією, спрямованих на підтримку держави-агресора, її окупаційної адміністрації чи збройних формувань та/або на уникнення нею відповідальності за збройну агресію проти України, за відсутності ознак державної зради, активна участь у таких заходах. В свою чергу, ч. 8 ст. 111-1 КК, передбачає вчинення особами, зазначеними у частинах п'ятій - сьомій цієї статті, дій або прийняття рішень, що призвели до загибелі людей або настання інших тяжких наслідків [3].

Отже, воєнні дії, які відбуваються на території України з 24 лютого 2022 року та по сьогоднішній день спровокували появу такого явища як «колабораційна діяльність». Колабораційна діяльність є особливо тяжким злочином, який підриває основи української державності. Кожен громадянин має розуміти свою відповідальність перед Батьківщиною і не допускати жодних дій, які могли б допомогти окупантам. Дане явище має свої причини виникнення, що пов'язані як і з історичним аспектом, так із правовим регулюванням. Проте слід зазначати, що законодавець з виявленням колабораційної діяльності швидко зреагував та відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність» доповнив Кримінальний кодекс України відповідною статтею 111-1, що надало змогу чітко боротися з цим явищем.

Література

1. Батраченко Т. С. Колабораційна діяльність в умовах війни: поняття та кримінальна відповідальність за протиправні дії. 2023. 25 с.

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність : Закон України від 03.03.2022 р. № 2108-IX.

3. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III : станом на 7 верес. 2024 р.

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**